

ที่ มท ๐๕๑๑.๓/ว ๗๐๑๐

กระทรวงมหาดไทย

ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๒๑ กันยายน ๒๕๖๕

เรื่อง หลักเกณฑ์การให้ความยินยอมตามมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การให้ความยินยอมของกระทรวงมหาดไทยในที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่พลเมืองยังใช้ประโยชน์ร่วมกันอยู่ หรือยังไม่เปลี่ยนแปลงสภาพการใช้เพื่อวัตถุประสงค์ของการเวนคืนตามมาตรา ๑๗ (๑) แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒
๒. ขั้นตอนการดำเนินการให้ความยินยอมตามมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒
๓. ความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๗๘๒/๒๕๖๕ เรื่อง การถอนสภาพสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่อยู่ภายในแนวเขตเวนคืนตามมาตรา ๑๗ (๑) แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒

ด้วยพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒ กำหนดให้การดำเนินการเกี่ยวกับที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่อยู่ในแนวเขตเวนคืนต้องดำเนินการตามมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ซึ่งเป็นบทบัญญัติของกฎหมายเฉพาะที่บังคับใช้โดยไม่ต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติของกฎหมายทั่วไป ประกอบกับกระทรวงมหาดไทยได้มีประกาศเรื่อง การให้ความยินยอมของกระทรวงมหาดไทยในที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่พลเมืองยังใช้ประโยชน์ร่วมกันอยู่ หรือยังไม่เปลี่ยนแปลงสภาพการใช้เพื่อวัตถุประสงค์ของการเวนคืนตามมาตรา ๑๗ (๑) แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒

กระทรวงมหาดไทยเห็นควรกำหนดแนวทางปฏิบัติเพื่อให้เป็นไปตามมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒ และประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การให้ความยินยอมของกระทรวงมหาดไทยในที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่พลเมืองยังใช้ประโยชน์ร่วมกันอยู่ หรือยังไม่เปลี่ยนแปลงสภาพการใช้ เพื่อวัตถุประสงค์ของการเวนคืนตามมาตรา ๑๗ (๑) แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒ ในการพิจารณาให้ความยินยอมสำหรับที่ดินที่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ดังนี้

๑. การตรวจสอบขอบเขต เนื้อที่และประวัติของที่ดิน

๑.๑ ให้เจ้าหน้าที่ (ตามกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์) ที่ประสงค์จะเวนคืนที่ดินที่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินยื่นหนังสือแจ้งความประสงค์จะเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ต่ออธิบดีกรมที่ดิน สำหรับที่ดินในเขตกรุงเทพมหานคร ในเขตจังหวัดอื่นต่อผู้ว่าราชการจังหวัดพร้อมด้วยเอกสารหลักฐานดังต่อไปนี้

(๑) พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินที่จะเวนคืนที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์

(๒) แผนที่สังเขปแสดงที่ตั้งของที่ดิน สถานที่สำคัญ เส้นทางคมนาคมบริเวณใกล้เคียงโดยรอบ และภาพถ่ายรอบแปลงที่ดิน พร้อมระบุจำนวนเนื้อที่ที่จะเวนคืน

๑.๒ ให้เจ้าหน้าที่ (ตามกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์) ประสานนายอำเภอและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อยื่นเรื่องราวขอรังวัดจัดทำแผนที่ประกอบการพิจารณาให้ความยินยอมต่อสำนักงานที่ดินจังหวัดหรือสำนักงานที่ดินสาขาหรือสำนักงานที่ดินส่วนแยกแล้วแต่กรณี ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันหนังสือตามข้อ ๑.๑ โดยให้ดำเนินการตามหลักวิชาการแผนที่ ดังนี้

(๑) มาตรฐานและการจัดวางรูปแผนที่ ให้ใช้มาตรฐานโดยพิจารณาจากขนาดเนื้อที่ควบคู่กับการจัดวางรูปแผนที่ อยู่ภายในกรอบขนาดกระดาษ A ๔ หรือตามความเหมาะสม

(๒) รูปแผนที่และรายละเอียดในแผนที่ ให้แสดงแนวเขตที่ดินที่เวนคืนจำนวนเนื้อที่แสดงค่าพิคตที่ตั้งของที่ดินที่จะเวนคืนที่ขอบแผนที่ด้วยค่าพิคตระบบใดระบบหนึ่งและแสดงเขตข้างเคียงติดต่อกันให้ชัดเจน ดังนี้

(ก) กรณีขอเวนคืนบางส่วน ให้แสดงแนวเขตที่ดินและเนื้อที่ที่ขอเวนคืน และส่วนคงเหลือให้ชัดเจน

(ข) กรณีที่ดินติดที่ดินของเอกชน ให้ระบุ “ที่ดินที่มีการครอบครอง” แต่หากติดที่ดินของรัฐ ให้ระบุ “ที่สาธารณประโยชน์ ที่ราชพัสดุ หรือที่รกร้างว่างเปล่า” แล้วแต่กรณี พร้อมชื่อเรียกและหนังสือสำคัญ (ถ้ามี)

(ค) กรณีที่ดินติดทางสาธารณะหรือทางหลวงแผ่นดินหรือทางหลวงชนบท หากมีชื่อเฉพาะหรือหมายเลขทางหลวงกำกับเส้นทางให้ระบุให้ปรากฏด้วย

(ง) จัดทำสำเนาต้นร่างแผนที่ รายการรังวัด (ร.ว. ๖๗) และรายการคำนวณ

(๓) กรณีขอเวนคืนบางส่วน ให้หมายสีแสดงแนวเขต ระบุจำนวนเนื้อที่ที่ขอเวนคืนและเนื้อที่คงเหลือ ให้ปรากฏในสำเนาแผนที่หนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง

ในกรณีที่ที่ดินที่จะเวนคืนเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภทพลเมืองใช้ร่วมกัน และยังมีได้มีหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง ให้ผู้มีอำนาจดูแลรักษาแสดงความประสงค์จะให้มีหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงในคราวเดียวกัน โดยการดำเนินการให้ปฏิบัติตามระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๑.๓. ให้นายอำเภอร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการสอบสวนประวัติความเป็นมาของที่ดิน ให้ได้ข้อเท็จจริงเป็นที่ยุติ ดังนี้

/(๑) กรณี ...

(๑) กรณีเป็นที่ดินที่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภทพลเมืองใช้ร่วมกัน

(๑.๑) ที่ดินมีการสงวนหวงห้ามให้เป็นที่ดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันหรือไม่ หากมีการสงวนหวงห้าม เป็นการสงวนหวงห้ามตามกฎหมายใด หวงห้ามไว้เพื่อการใด ตั้งแต่เมื่อใด

(๑.๒) การใช้ประโยชน์ที่ดิน ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันตั้งแต่เมื่อใด อย่างไร ปัจจุบันมีสภาพอย่างไร ประชาชนยังใช้ประโยชน์ร่วมกันหรือไม่ หากเลิกใช้แล้วเลิกใช้ตั้งแต่เมื่อใด เพราะเหตุใด เป็นการเลิกใช้ทั้งแปลงหรือบางส่วน

(๑.๓) หากมีการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์แห่งการเวนคืน จะส่งผลกระทบต่อประชาชนผู้ใช้ประโยชน์มากน้อยหรือไม่ อย่างไร และมีแนวทางในการแก้ไขผลกระทบให้แก่ประชาชนอย่างไร

(๒) กรณีเป็นที่ดินรกร้างว่างเปล่า หรือที่ดินซึ่งมีผู้เวนคืนหรือทอดทิ้งหรือกลับมาเป็นของแผ่นดินโดยประการอื่นตามประมวลกฎหมายที่ดิน การสอบสวนให้ระบุรายละเอียดลักษณะทางกายภาพของที่ดินว่ามีสภาพอย่างไร เช่น ที่ราบลุ่ม ที่ดอน ที่โล่งเตียน และตรวจสอบด้วยว่าที่ดินนั้นอยู่นอกเขตป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี หรือไม่

๑.๔ เมื่อสอบสวนประวัติความเป็นมาเป็นที่ยุติแล้วให้จัดประชุมประชาคมราษฎรในพื้นที่เพื่อตรวจสอบว่ายังใช้ประโยชน์ที่ดินอยู่หรือไม่ อย่างไร เสร็จแล้วให้อำเภอรวบรวบสรุปข้อเท็จจริงเพื่อรายงานผลการจัดประชุมดังกล่าวไปยังจังหวัดเพื่อประกอบการพิจารณา

๑.๕. ให้จังหวัดขอความเห็นจากนายอำเภอ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อมาประกอบการพิจารณาด้วย

๑.๖ ให้คณะกรรมการตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการถอนสภาพการจัดขึ้นทะเบียนและการจัดหาผลประโยชน์ในที่ดินของรัฐ ตามประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๐ ให้ความเห็นในการให้ความยินยอมตามมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยอนุโลม

๑.๗ จังหวัดตรวจสอบเรื่องราวความเป็นมา ความถูกต้อง พร้อมทั้งพิจารณาดำเนินการ ดังนี้

(๑) กรณีจังหวัดพิจารณาข้อเท็จจริงเป็นที่ยุติว่าที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ประโยชน์ร่วมกัน แต่พลเมืองเลิกใช้ประโยชน์ในที่ดิน หรือได้เปลี่ยนสภาพจากการเป็นที่ดินสำหรับพลเมืองใช้ประโยชน์ร่วมกัน โดยสรุปข้อเท็จจริงให้ครบถ้วน และเสนอความเห็น พร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้องไปยังกรมที่ดินเพื่อพิจารณาเสนอความเห็นให้กระทรวงมหาดไทยพิจารณาให้ความยินยอมต่อไป

(๒) กรณีจังหวัดพิจารณาข้อเท็จจริงเป็นที่ยุติว่าที่ดินที่จะเวนคืนเป็นที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ประโยชน์ร่วมกัน และพลเมืองยังใช้ประโยชน์ร่วมกันอยู่ หรือยังไม่เปลี่ยนสภาพจากการเป็นที่ดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน ให้จังหวัดแจ้งเจ้าหน้าที่เพื่อดำเนินการตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การให้ความยินยอมของกระทรวงมหาดไทยในที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่พลเมืองยังใช้ประโยชน์ร่วมกันอยู่ หรือยังไม่เปลี่ยนสภาพการใช้ เพื่อวัตถุประสงค์ของการเวนคืนตามมาตรา ๑๗ (๑)

แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒ (รายละเอียดปรากฏตาม
สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑)

(๓) กรณีจังหวัดพิจารณาข้อเท็จจริงเป็นที่ยุติว่าที่ดินที่จะเวนคืนเป็นที่ดินอันเป็น
สาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภทที่ดินรกร้างว่างเปล่า หรือที่ดินซึ่งมีผู้เวนคืนหรือทอดทิ้งหรือกลับมาเป็นของ
แผ่นดินโดยประการอื่นตามประมวลกฎหมายที่ดิน และที่ดินนั้นอยู่นอกเขตป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี
ให้จังหวัดตรวจสอบความถูกต้อง โดยสรุปข้อเท็จจริงให้ครบถ้วน และเสนอความเห็น พร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้อง
ไปยังกรมที่ดินเพื่อรายงานให้กระทรวงมหาดไทยทราบ

การพิจารณาข้อเท็จจริงให้เป็นที่ยุติและให้ความเห็นประกอบการพิจารณาของ
กระทรวงมหาดไทย ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้รักษาราชการแทนเป็นผู้พิจารณาและผู้ลงนาม

๒. เมื่อกระทรวงมหาดไทยให้ความยินยอมตามมาตรา ๑๗ (๑) แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการ
เวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒ แล้วให้ดำเนินการ ดังนี้

๒.๑ ให้กรมที่ดินแจ้งเจ้าหน้าที่เวนคืนและจังหวัดทราบ

๒.๒ ให้จังหวัดนำรูปแบบที่แปลงที่ดินลงในระวางให้ปรากฏในระวางแผนที่ หรือระวางแผนที่
ภาพถ่ายทางอากาศ หรือระวางภาพถ่ายทางอากาศ และระวางแผนที่ระบบดิจิทัลให้ครบถ้วน

๒.๓ ให้ผู้มีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษาจำนายทะเบียนที่สาธารณประโยชน์ทุกแห่งและคืน
หนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (ถ้ามี) ให้แก่สำนักงานที่ดินจังหวัด ดังนี้

(๑) กรณีมีทะเบียนที่สาธารณประโยชน์ให้หมายเหตุในทะเบียนว่าได้เวนคืนที่ดิน
ทั้งแปลงหรือบางส่วน โดยระบุเนื้อที่ที่มีการเวนคืนไว้ด้วย

(๒) กรณีมีหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง ให้ดำเนินการ ดังนี้

(ก) หากเป็นการเวนคืนทั้งแปลง ให้เจ้าหน้าที่ขอเปลี่ยนหนังสือสำคัญ
สำหรับที่หลวงใหม่ เพื่อให้ตรงกับสภาพที่ดินโดยไม่ต้องประกาศและทำการรังวัดใหม่ พร้อมทั้งดำเนินการ
หมายเหตุและจำหน่ายหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (เดิม) โดยปฏิบัติตามระเบียบกรมที่ดินว่าด้วยการนั้น

(ข) หากเป็นการเวนคืนบางส่วน ให้ดำเนินการหมายเหตุหนังสือสำคัญสำหรับ
ที่หลวง (เดิม) และจัดสร้างหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงในส่วนที่เวนคืนโดยนำผลการรังวัดตรวจสอบเนื้อที่
มาประกอบการดำเนินการและไม่ต้องประกาศใหม่ โดยปฏิบัติตามระเบียบกรมที่ดินว่าด้วยการนั้น

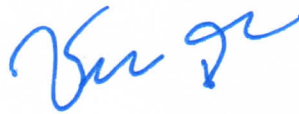
๓. การดำเนินการตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การให้ความยินยอมของกระทรวงมหาดไทย
ในที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่พลเมืองยังใช้ประโยชน์ร่วมกันอยู่ หรือยังไม่เปลี่ยนสภาพการใช้
เพื่อวัตถุประสงค์ของการเวนคืนตามมาตรา ๑๗ (๑) แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่ง
อสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒ ให้สำนักงานที่ดินแจ้งเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่ง
อสังหาริมทรัพย์ ประสานอำเภอ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการตาม
หมวด ๓ และหมวด ๔

๔. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการดำเนินการให้ความยินยอมตามมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒ ให้เจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์เป็นผู้รับผิดชอบ

กรณีการถอนสภาพสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ดินอยู่ในแนวเขตเวนคืนตามมาตรา ๑๗ (๑) แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒ กรมที่ดินได้หารือแนวทางปฏิบัติไปยังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกาได้พิจารณาข้อหาดังกล่าวแล้วตามบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๗๘๒/๒๕๖๕ (รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๓)

จึงเรียนมาเพื่อทราบ และแจ้งให้เจ้าหน้าที่ถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายชาพร จันทร)

รองปลัดกระทรวงมหาดไทย

หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านกิจการความมั่นคงภายใน

กรมที่ดิน

สำนักจัดการที่ดินของรัฐ

โทร. ๐ ๒๑๔๑ ๕๘๔๑-๔๒

โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๙๑๐๖

ประกาศกระทรวงมหาดไทย

เรื่อง การให้ความยินยอมของกระทรวงมหาดไทยในที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่พลเมือง
ยังใช้ประโยชน์ร่วมกันอยู่ หรือยังไม่เปลี่ยนสภาพการใช้ เพื่อวัตถุประสงค์ของการเวนคืน
ตามมาตรา ๑๗ (๑) แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๗ (๑) แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒ ในการกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการให้ความยินยอมของกระทรวงมหาดไทย ในที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่พลเมืองยังใช้ประโยชน์ร่วมกันอยู่ หรือยังไม่เปลี่ยนสภาพจากการเป็นที่ดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย จึงออกประกาศไว้ ดังนี้

ข้อ ๑ ในประกาศนี้

“สำนักงานที่ดินจังหวัด” ให้ความหมายรวมถึง สำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร

“อำเภอ” ให้ความหมายรวมถึง สำนักงานเขต

“เจ้าหน้าที่” หมายความว่า เจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์

ข้อ ๒ ให้ปลัดกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามประกาศนี้ และมีอำนาจตีความวินิจฉัยปัญหาเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามประกาศนี้

หมวด ๑

การตรวจสอบสภาพที่ดิน

ข้อ ๓ ให้เจ้าหน้าที่ที่ประสงค์จะใช้ตามวัตถุประสงค์แห่งการเวนคืนเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน และพลเมืองยังใช้ประโยชน์ในที่ดินนั้นอยู่ หรือยังไม่เปลี่ยนสภาพจากการเป็นที่ดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน มีหนังสือแจ้งความประสงค์ดังกล่าวต่ออธิบดีกรมที่ดิน โดยให้ระบุด้วยว่าจะใช้ที่ดินในบริเวณใด ประมาณเนื้อที่เท่าใด ทั้งนี้ให้แนบแผนผังที่ระบุตำแหน่งที่ตั้งของที่ดินในส่วนที่จะใช้ดังกล่าวมาด้วย

ข้อ ๔ ให้อธิบดีกรมที่ดินตรวจสอบเบื้องต้นเกี่ยวกับที่ตั้งของที่ดินแล้วมีหนังสือแจ้งไปยังจังหวัดที่เป็นที่ตั้งของที่ดินดังกล่าว สำหรับกรณีที่ดินตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครให้แจ้งไปยังสำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร เพื่อดำเนินการสอบสวนการใช้ประโยชน์ในที่ดิน ประวัติความเป็นมาของที่ดินให้ได้ข้อเท็จจริงเป็นที่ยุติ ดังนี้

(๑) ที่ดินมีการสงวนหวงห้ามให้เป็นที่ดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันหรือไม่ หากมีการสงวนหวงห้ามเป็นการสงวนหวงห้ามตามกฎหมายใด หวงห้ามไว้เพื่อการใด ตั้งแต่เมื่อใด

(๒) การใช้ประโยชน์ที่ดิน ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันอย่างไร เช่น ทาง ล่าร้าง ห้วย

(๓) ตรวจสอบว่า หากมีการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์แห่งการเวนคืนจะส่งผลกระทบต่อประชาชนผู้ใช้ประโยชน์มากน้อยหรือไม่ อย่างไร และมีแนวทางในการแก้ไขผลกระทบให้แก่ประชาชนอย่างไร

ในกรณี ...

ในกรณียังไม่มีข้อเท็จจริงเป็นที่ยุติว่า ประชาชนยังใช้ประโยชน์ที่ดินดังกล่าวอยู่ ให้สำนักงานที่ดินจังหวัดแจ้งให้อำเภอร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดประชุมประชาคมราษฎรในพื้นที่เพื่อตรวจสอบว่ายังใช้ประโยชน์ที่ดินอยู่หรือไม่ อย่างไร

เมื่อจัดประชุมประชาคมตามวรรคสองครบถ้วนแล้ว ให้อำเภอสรุปรวบรวมเพื่อรายงานผลการจัดประชุมดังกล่าวไปยังสำนักงานที่ดินจังหวัดทราบ

ข้อ ๕ เมื่อผลการสอบสวนการใช้ประโยชน์ที่ดินตามข้อ ๔ ปรากฏว่า

(๑) ประชาชนเลิกใช้ประโยชน์ที่ดินแปลงนั้นแล้ว ให้สำนักงานที่ดินจังหวัดรายงานอธิบดีกรมที่ดินเพื่อเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยให้ความยินยอมตามมาตรา ๑๗ (๑) แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒

(๒) ประชาชนยังใช้ประโยชน์ร่วมกันในที่ดินแปลงนั้นอยู่ ให้ดำเนินการตามข้อ ๖

ข้อ ๖ กรณีที่ประชาชนยังใช้ประโยชน์ร่วมกันในที่ดินแปลงนั้นอยู่ตามข้อ ๕ (๒) ในการพิจารณาว่าจะต้องหาที่ดินมาทดแทนหรือไม่ ให้คำนึงถึงผลกระทบของประชาชนที่ใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างมีนัยสำคัญ แต่ถ้าสามารถบริหารจัดการให้ประชาชนสามารถใช้ประโยชน์จากที่ดินแปลงดังกล่าวได้ ให้อธิบดีกรมที่ดินเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเพื่อพิจารณาให้ความยินยอม

กรณีที่ไม่สามารถดำเนินการได้ตามวรรคหนึ่ง ให้พิจารณาถึงผลกระทบที่จะต้องหาที่ดินมาทดแทน ดังนี้

(๑) ในกรณีเป็นการใช้ที่ดินบางส่วน ถ้าการใช้ตามวัตถุประสงค์นั้นมีได้มีผลกระทบต่อการใช้ประโยชน์ในที่ดินสาธารณสมบัติของแผ่นดินอย่างมีนัยสำคัญ ให้อธิบดีกรมที่ดินเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเพื่อพิจารณาให้ความยินยอม

(๒) ในกรณีเป็นการใช้ที่ดินทั้งแปลง หรือเป็นการใช้ที่ดินบางส่วนที่มีผลกระทบต่อการใช้ประโยชน์ในที่ดินสาธารณสมบัติของแผ่นดินอย่างมีนัยสำคัญ ให้อธิบดีกรมที่ดินแจ้งให้เจ้าหน้าที่จัดหาที่ดินเพื่อทดแทน

ข้อ ๗ การดำเนินการตามข้อ ๖ วรรคหนึ่ง และข้อ ๖ วรรคสอง (๑) ไม่ต้องหาที่ดินมาทดแทน แต่ให้ดำเนินการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนตามหมวด ๓

กรณีข้อ ๖ วรรคสอง (๒) ให้ดำเนินการจัดหาที่ดินมาทดแทนตามหมวด ๒

หมวด ๒

การนำที่ดินมาทดแทน

ข้อ ๘ ให้เจ้าหน้าที่จัดหาที่ดินเพื่อทดแทนที่ดินตามข้อ ๗ วรรคสอง โดยให้แนบแผนผังที่ระบุตำแหน่งที่ตั้งของที่ดินแปลงที่จะนำมาทดแทน ว่าอยู่ในบริเวณใด ประมาณเนื้อที่เท่าใด โดยอาจหาที่ดินที่จะนำมาทดแทนสำรองไว้ด้วยก็ได้

ข้อ ๙ ที่ดินที่จะนำมาทดแทนจะต้องมีหลักเกณฑ์ ดังนี้

(๑) มีพื้นที่การใช้ประโยชน์ไม่น้อยกว่าเดิม และไม่กระทบกับการใช้ประโยชน์ของประชาชนในพื้นที่อย่างมีนัยสำคัญ

(๒) ที่ดินที่จะนำมาทดแทนต้องไม่สร้างภาระในการเข้าใช้ประโยชน์ให้แก่ประชาชนที่ใช้ประโยชน์ในที่ดินแปลงเดิมมากเกินไป

(๓) สามารถนำมาใช้ประโยชน์เช่นเดียวกับการใช้ประโยชน์ในที่ดินแปลงเดิม

ข้อ ๑๐ การนำที่ดินมาทดแทนตามข้อ ๘ จะต้องจัดส่งเอกสารเพื่อประกอบการพิจารณาให้ความยินยอมของรัฐมนตรีกว่ากระทรวงมหาดไทย ดังต่อไปนี้

(๑) กรณีเป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน และพลเมืองยังใช้ประโยชน์ในที่ดินนั้นอยู่ ต้องมีผลการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่ใช้ประโยชน์ที่ดินที่จะนำมาทดแทน

(๒) กรณีเป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน และพลเมืองเลิกใช้ประโยชน์ในที่ดินแปลงนั้นแล้ว ต้องมีหนังสือให้ความยินยอมจากหน่วยงานผู้ดูแลรับผิดชอบที่ดินดังกล่าว

(๓) กรณีเป็นที่มีกรรมสิทธิ์ตามประมวลกฎหมายที่ดิน ต้องมีหนังสือยกให้

หมวด ๓

การรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

ข้อ ๑๑ ให้สำนักงานที่ดินจังหวัดร่วมกับเจ้าหน้าที่แจ้งเรื่องการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการเวนคืนที่ดินที่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน และพลเมืองยังใช้ประโยชน์ในที่ดินนั้นอยู่ หรือยังไม่เปลี่ยนสภาพจากการเป็นที่ดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน ประกาศเชิญชวนโดยการส่งหนังสือหรือแจ้งผ่านทางระบบอิเล็กทรอนิกส์ ไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ของประชาชนที่ใช้ที่ดินแปลงดังกล่าว และประชาชนที่ใช้ประโยชน์ในที่ดินที่จะนำมาทดแทน พร้อมทั้งกำหนดวัน เวลา และสถานที่ ภายในสามสิบวัน แต่ไม่น้อยกว่าเจ็ดวันก่อนการจัดการรับฟังความคิดเห็น สำหรับพื้นที่ใดที่ไม่มีกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตามกฎหมายลักษณะปกครองท้องที่ ให้แจ้งไปยังประธานชุมชน

ข้อ ๑๒ ให้สำนักงานที่ดินจังหวัดร่วมกับเจ้าหน้าที่จัดเตรียมข้อมูลในการรับฟังความคิดเห็น และการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ใช้ที่ดินแปลงดังกล่าวและประชาชนที่ใช้ประโยชน์ในที่ดินที่จะนำมาทดแทน โดยข้อมูลที่เผยแพร่อย่างน้อยต้องประกอบด้วยข้อมูลเกี่ยวกับการเวนคืนที่ดิน ดังต่อไปนี้

(๑) เหตุผลความจำเป็นและวัตถุประสงค์

(๒) สำคัญ

(๓) ผู้ดำเนินการ

(๔) สถานที่ที่จะดำเนินการ

(๕) ขั้นตอนและระยะเวลาดำเนินการ

/ (๖) ประโยชน์ ...

(๖) ประโยชน์ และผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นแก่ประชาชนที่ใช้ที่ดินแปลงดังกล่าว และประชาชนที่ใช้ประโยชน์ในที่ดินที่จะนำมาทดแทน รวมทั้งมาตรการป้องกัน แก่ไข หรือเยียวยาความเดือดร้อนหรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น (ถ้ามี)

ข้อ ๑๓ การรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่ใช้ที่ดินแปลงดังกล่าว และประชาชนที่ใช้ประโยชน์ในที่ดินที่จะนำมาทดแทน อาจใช้วิธีการอย่างหนึ่งอย่างใดหรือหลายวิธี ดังต่อไปนี้

- (๑) การรับฟังความคิดเห็นผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ
- (๒) การจัดประชุมรับฟังความคิดเห็น
- (๓) การสัมภาษณ์ หรือการเชิญให้เข้าร่วมชี้แจงหรือแสดงความคิดเห็น
- (๔) การสำรวจความคิดเห็น
- (๕) การอภิปรายสาธารณะ การประชุมแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการประชุมตัวแทนของประชาชนที่ใช้ที่ดินแปลงดังกล่าว และประชาชนที่ใช้ประโยชน์ในที่ดินที่จะนำมาทดแทน
- (๖) วิธีการอื่นใดที่อธิบดีกรมที่ดินเห็นว่าเหมาะสม

ข้อ ๑๔ ให้สำนักงานที่ดินจังหวัดร่วมกับเจ้าหน้าที่จัดเตรียมข้อมูลตามข้อ ๑๒ พร้อมกับประกาศเชิญชวนการรับฟังความคิดเห็น ดังนี้

(๑) ปิดประกาศการกำหนด วัน เวลา และสถานที่ที่จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็น ไว้โดยเปิดเผย ณ สถานที่ใกล้เคียงที่ดินแปลงที่เวนคืน หรือใกล้เคียงที่ดินแปลงที่จะนำมาทดแทน ที่ประชาชนสามารถเห็นได้โดยง่าย แล้วแต่กรณี ที่ว่าการอำเภอ ที่ทำการกำนัน ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน ที่ทำการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งท้องที่ หรืออาจประชาสัมพันธ์ในรูปแบบอื่นร่วมด้วย เช่น หอกระจายข่าวของชุมชน แผ่นพับ หรือรถประชาสัมพันธ์

(๒) ประสานงานผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่ที่ดินแปลงดังกล่าว หรือที่ดินแปลงที่จะนำมาทดแทน เพื่อให้ประชาสัมพันธ์แจ้งให้ประชาชนในหมู่บ้านทราบ

สำหรับพื้นที่ใดที่ไม่มีกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตามกฎหมายลักษณะปกครองท้องที่ ให้แจ้งไปยังประธานชุมชน

ข้อ ๑๕ ให้สำนักงานที่ดินจังหวัดร่วมกับเจ้าหน้าที่ดำเนินการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่ใช้ที่ดินแปลงดังกล่าว และประชาชนที่ใช้ประโยชน์ในที่ดินที่จะนำมาทดแทน โดยใช้ข้อมูลตามข้อ ๑๒ และเลือกใช้วิธีการอย่างหนึ่งอย่างใดหรือหลายวิธีตามข้อ ๑๓ เพื่อรับฟังความคิดเห็น ทั้งนี้ ให้เชิญนายอำเภอแห่งท้องที่หรือผู้แทนเข้าร่วมประชุมด้วย

ข้อ ๑๖ การรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่ใช้ที่ดินแปลงดังกล่าว และประชาชนที่ใช้ประโยชน์ในที่ดินที่จะนำมาทดแทน ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ประกาศเชิญชวนการรับฟังความคิดเห็น

หมวด ๔ การสรุปผลการรับฟังความคิดเห็น

ข้อ ๑๗ เมื่อดำเนินการรับฟังความคิดเห็นเสร็จสิ้นแล้ว สำนักงานที่ดินจังหวัดร่วมกับเจ้าหน้าที่ดำเนินการ ดังนี้

/๑) จัดทำ ...

(๑) จัดทำรายงานผลการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่ใช้ที่ดินแปลงดังกล่าว และประชาชนที่ใช้ประโยชน์ในที่ดินที่จะนำมาทดแทน ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่การรับฟังความคิดเห็นของชุมชนเสร็จสิ้น

(๒) ปิดประกาศสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นโดยสังเขปให้ทราบโดยทั่วกันในที่เปิดเผย ณ ที่ดินแปลงดังกล่าว และที่ดินแปลงที่จะนำมาทดแทน แล้วแต่กรณี ที่ว่าการอำเภอ ที่ทำการกำนัน ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน และที่ทำการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งท้องที่ เป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน รวมทั้งประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนที่ใช้ที่ดินแปลงดังกล่าว และประชาชนที่ใช้ประโยชน์ในที่ดินที่จะนำมาทดแทนได้รับทราบอย่างทั่วถึง

(๓) รายงานผลการรับฟังความคิดเห็นให้อธิบดีกรมที่ดินทราบ เพื่อดำเนินการต่อไป

ข้อ ๑๘ รายงานผลการรับฟังความคิดเห็น ตามข้อ ๑๗ (๑) อย่างน้อยต้องประกอบด้วย

(๑) รายชื่อผู้ให้ความคิดเห็น

(๒) ข้อเท็จจริงโดยสรุปเกี่ยวกับวัน เวลา สถานที่และการรับฟังความคิดเห็น

(๓) ข้อมูลการกำหนดพื้นที่

(๔) สรุปผลการรับฟังความคิดเห็น โดยแยกกลุ่มของผู้ที่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยว่ามีเหตุผลอย่างไร ประเด็นข้อห่วงใยต่าง ๆ พร้อมเสนอข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ

ข้อ ๑๙ ให้จังหวัดสรุปเรื่องราวความเป็นมา ผลการรับฟังความคิดเห็น พร้อมทั้งความเห็นของผู้ว่าราชการจังหวัดเสนอให้อธิบดีกรมที่ดินเพื่อพิจารณาเสนอความเห็นให้กระทรวงมหาดไทยพิจารณาให้ความยินยอมต่อไป

ข้อ ๒๐ ในกรณีที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยไม่ให้ความยินยอม ให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการจัดทำที่ดินแปลงใหม่โดยไม่ชักช้าและนำความในหมวด ๒ หมวด ๓ และหมวด ๔ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๕

ค่าใช้จ่าย

ข้อ ๒๑ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการดำเนินการตามประกาศนี้ ให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่สังกัดเป็นผู้รับผิดชอบ

ประกาศ ณ วันที่ ๑๖ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๕

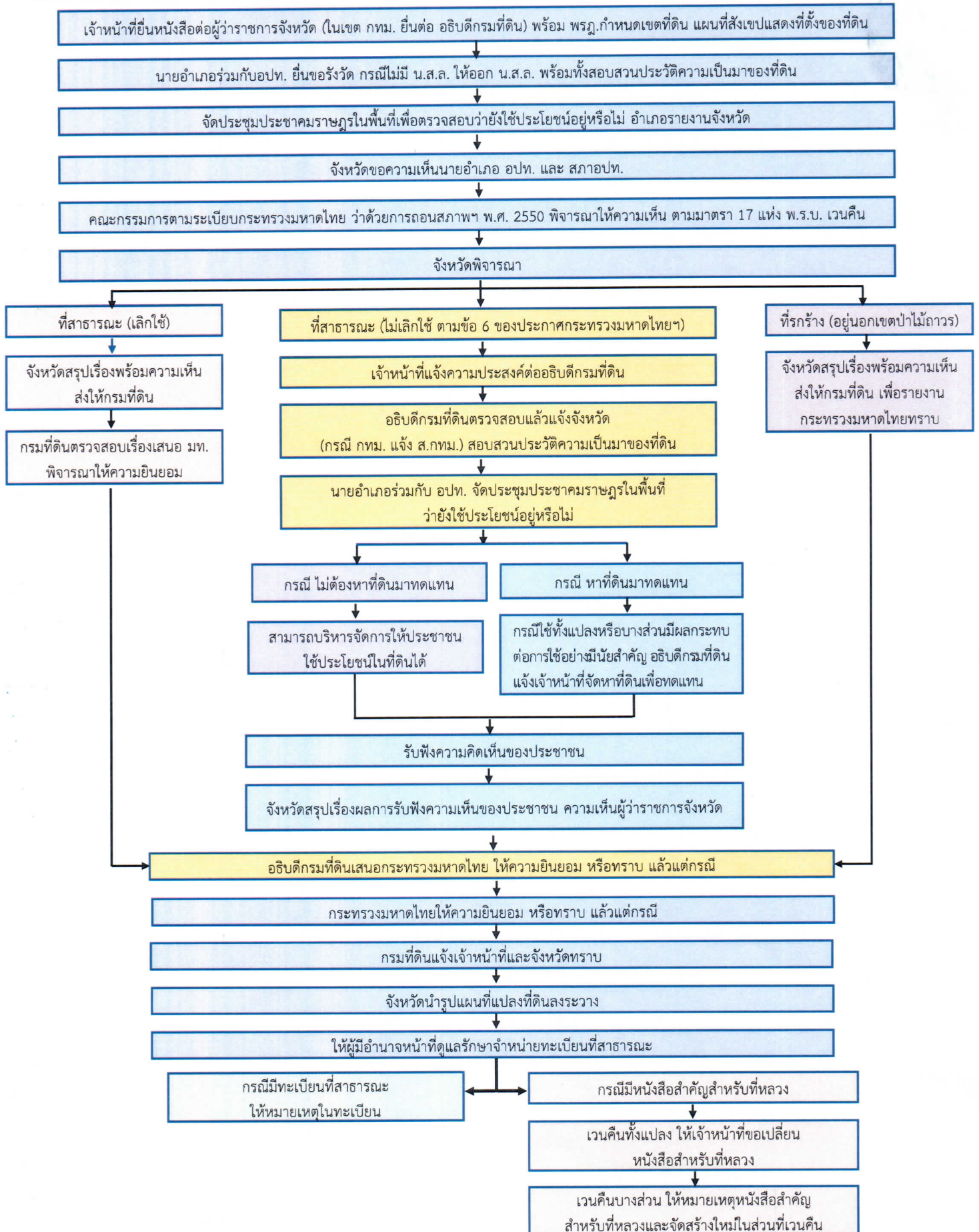
พลเอก

(อนุพงษ์ เผ่าจินดา)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ขั้นตอนการดำเนินการให้ความยินยอมตามมาตรา 17 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืน
และภาษีอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. 2562

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การถอนสภาพสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่อยู่ภายในแนวเขตเวนคืน
ตามมาตรา ๑๗ (๑) แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืน
และการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒

กรมที่ดินมีหนังสือ ที่ มท ๐๕๑๑.๓/๘๖๓๓ ลงวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๕
ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ขอรื้อปัญหาการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืน
และการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒ รวม ๔ กรณี โดยมีข้อเท็จจริงสรุปได้ดังนี้

๑. สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.)
มีหนังสือแจ้งความประสงค์ขอให้กระทรวงมหาดไทยยินยอมให้การรถไฟแห่งประเทศไทย และ สกพอ.
เข้าใช้ที่ดินที่เป็นสาธารณประโยชน์ซึ่งอยู่ภายในแนวเขตเวนคืนตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขต
ที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืน ในท้องที่อำเภอคูสิด อำเภอบางกะปิ จังหวัดพระนคร พุทธศักราช ๒๔๘๑
และพระราชบัญญัติเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ ในท้องที่อำเภอคูสิด อำเภอบางกะปิ จังหวัดพระนคร
พุทธศักราช ๒๔๘๑ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาพื้นที่ที่สนับสนุนการให้บริการรถไฟของโครงการรถไฟ
ความเร็วสูงเชื่อมสามสนามบิน ซึ่งปัจจุบันสาธารณประโยชน์ดังกล่าวพลเมืองได้เลิกใช้ประโยชน์แล้ว
เนื่องจากมีสภาพตื้นเขิน ไม่มีน้ำไหลผ่าน และมีต้นไม้ปกคลุม

๒. จังหวัดนครสวรรค์ มีหนังสือถึงกรมที่ดินเพื่อขอรื้อกรณีที่ดินสาธารณประโยชน์
แปลง “หนองตานาสาธารณประโยชน์” อยู่ภายในแนวเขตที่ดินที่จะเวนคืนตามพระราชกฤษฎีกา
กำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืน เพื่อขยายทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๐๘๔ สายแยก
ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๑๗ (ป่าแดง) - ต่อเขตเทศบาลเมืองกำแพงเพชรควมคุม ที่บ้านดอนคู
และเพื่อสร้างทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๒๒ สายทางเลี่ยงเมืองนครสวรรค์ ตอนทางเลี่ยงเมือง
นครสวรรค์ด้านตะวันออก พ.ศ. ๒๕๕๕ โดยกรมทางหลวงประสงค์จะขออนุญาตใช้ประโยชน์ในที่ดิน
ดังกล่าวตามวัตถุประสงค์แห่งการเวนคืน

๓. จังหวัดนครราชสีมา มีหนังสือถึงกรมที่ดินเพื่อขอรื้อกรณีที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติ
ของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน อยู่ภายในแนวเขตที่ดินที่จะเวนคืนตามพระราชกฤษฎีกากำหนด
เขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืน เพื่อสร้างทางหลวงพิเศษหมายเลข ๖ สายบางปะอิน - นครราชสีมา
พ.ศ. ๒๕๕๖ โดยกรมทางหลวงประสงค์จะขออนุญาตใช้ประโยชน์ในที่ดินดังกล่าวตามวัตถุประสงค์
แห่งการเวนคืน

๔. จังหวัดชุมพร มีหนังสือถึงกรมที่ดินเพื่อขอรื้อกรณีที่ดินสาธารณประโยชน์
แปลง “หนองน้ำสาธารณประโยชน์” อยู่ภายในแนวเขตที่ดินที่จะเวนคืนตามพระราชกฤษฎีกากำหนด
เขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืน ในท้องที่ตำบลบ้านนา ตำบลขุนกระโทก ตำบลตากแดด ตำบลบางหมาก
และตำบลทุ่งคา อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร พ.ศ. ๒๕๖๑ โดยกรมชลประทานประสงค์จะขออนุญาต
ใช้ประโยชน์ในที่ดินดังกล่าวเพื่อประโยชน์แก่การชลประทาน ในการก่อสร้างคลองผันน้ำพร้อมอาคาร
ประกอบตามโครงการป้องกันและบรรเทาอุทกภัยเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร

กรมที่ดินมีความเห็นว่า ในอดีตที่ผ่านมากฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ และพระราชบัญญัติเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ในพื้นที่เฉพาะ ไม่ได้กำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสถานะของที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินตามมาตรา ๑๓๐๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ที่อยู่ภายในแนวเขตเวนคืนไว้ ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกาได้เคยวินิจฉัยไว้ในเรื่องเสร็จที่ ๑๕๓/๒๕๒๖ สรุปได้ว่า กฎหมายว่าด้วยการเวนคืนย่อมใช้เฉพาะในกรณีเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ของเอกชนเท่านั้น ดังนั้น แม้ว่าจะมีที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินอยู่ภายในแนวเขตเวนคืนตามพระราชบัญญัติเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ในพื้นที่เฉพาะก็ตาม ที่ดินนั้นก็มิไอนมาเป็นของหน่วยงานที่เป็นเจ้าหน้าที่เวนคืน โดยการโอนที่ดินมาเป็นของหน่วยงานดังกล่าวจะต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่บัญญัติไว้ในกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หรือประมวลกฎหมายที่ดิน

อย่างไรก็ดี เมื่อพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒ มีผลใช้บังคับแล้ว การดำเนินการเกี่ยวกับที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ที่อยู่ภายในแนวเขตเวนคืนจึงต้องดำเนินการตามมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืน และการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งเป็นบทบัญญัติของกฎหมายเฉพาะที่บังคับใช้ในระหว่างดำเนินการ โดยมีต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติของกฎหมายทั่วไป และถึงแม้ว่าพระราชกฤษฎีกา กำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืนจะสิ้นสุดบังคับใช้ไปแล้ว แต่มาตรา ๖๕ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ก็ได้กำหนดให้พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืนที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ และยังมีผลใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้คงใช้บังคับได้ตามระยะเวลาการบังคับใช้ของพระราชกฤษฎีกานั้น ทั้งนี้ การดำเนินการในเรื่องนี้ต่อไปตามมาตรา ๑๗ จะสอดคล้องกับคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๖๑/๒๕๔๘ ที่วินิจฉัยว่า การพิจารณาถึงคุณสมบัติและสภาพที่ดินแปลงพิพาท ต้องพิจารณาจาก บทบัญญัติของกฎหมายและระเบียบที่ใช้บังคับอยู่ในวันที่ยื่นคำขอออกโฉนดที่ดิน เพราะกฎหมาย และระเบียบที่กำหนดคุณสมบัติและสภาพที่ดินที่จะออกโฉนดที่ดินได้หรือไม่ เทียบเคียงได้กับกฎหมายสารบัญญัติที่จะต้องใช้กฎหมายในขณะเกิดเหตุมาบังคับใช้ จะนำกฎหมายสารบัญญัติในขณะพิจารณาคดี มาใช้บังคับย้อนหลังไม่ได้ ส่วนวิธีการว่าจะต้องดำเนินการอย่างไรนั้นจะต้องใช้กฎหมายในขณะดำเนินการ

กรมที่ดินจึงขอหารือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเกี่ยวกับการดำเนินการในเรื่องนี้ว่าสามารถปฏิบัติตามมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒ หรือควรจะต้องดำเนินการต่อไปอย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ได้พิจารณาข้อหารือของกรมที่ดิน โดยมีผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กรมชลประทาน) ผู้แทนกระทรวงคมนาคม (กรมทางหลวง) ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (สำนักงานปลัดกระทรวงและกรมที่ดิน) ผู้แทนการรถไฟแห่งประเทศไทย และผู้แทนสทพอ. เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงจากการตรวจสอบพระราชกฤษฎีกาที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๑. พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืน ในท้องที่อำเภอคูสิด อำเภอบางกะปิ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พุทธศักราช ๒๕๔๑ และพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืน เพื่อขยายทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๐๘๔ สายแยกทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๑๗ (ป่าแดง) - ต่อเขตเทศบาลเมืองกำแพงเพชรควบคุม ที่บ้านดอนตู และเพื่อสร้างทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๒๒ สายทางเลี่ยงเมืองนครสวรรค์ ตอนทางเลี่ยงเมืองนครสวรรค์ด้านตะวันออก พ.ศ. ๒๕๕๕ ได้สิ้นสุดใช้บังคับไปแล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒ ใช้บังคับ

๒. พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืน เพื่อสร้างทางหลวงพิเศษ หมายเลข ๖ สายบางปะอิน - นครราชสีมา พ.ศ. ๒๕๕๖ แม้จะสิ้นผลใช้บังคับไปแล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒ ใช้บังคับ แต่ต่อมาได้มีการตราพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืน เพื่อสร้างทางหลวงพิเศษหมายเลข ๖ สายบางปะอิน - นครราชสีมา พ.ศ. ๒๕๖๐ เพื่อสำรวจเขตที่ดินที่จะเวนคืนในท้องที่เดียวกันกับพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืนฯ พ.ศ. ๒๕๕๖ และพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืนฯ พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้สิ้นผลใช้บังคับไปเมื่อวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๔

๓. พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืน ในท้องที่ตำบลบ้านนา ตำบลขุนกระหัง ตำบลตากแดด ตำบลบางหมาก และตำบลทุ่งคา อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร พ.ศ. ๒๕๖๑ ได้สิ้นผลใช้บังคับไปเมื่อวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๕

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ได้พิจารณาข้อหาหรือของกรรมที่ดินประกอบกับข้อเท็จจริงดังกล่าวข้างต้นแล้ว มีประเด็นที่จะต้องพิจารณาในเบื้องต้นว่า พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืนที่มีผลใช้บังคับก่อนวันที่พระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒ ใช้บังคับ จะมีผลเป็นการถอนสภาพที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันที่อยู่ภายในแนวเขตพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว ตามมาตรา ๑๗ (๑) หรือไม่ อย่างไร

เห็นว่า มาตรา ๑๗^๑ (๑) แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒ กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการเพื่อให้

^๑ มาตรา ๑๗ เว้นแต่มีกฎหมายเฉพาะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น เมื่อพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๘ ใช้บังคับแล้ว ถ้าในแนวเขตที่ดินที่จะเวนคืนนั้น

(๑) มีที่ดินแปลงใดหรือส่วนใดที่จำเป็นต้องใช้ตามวัตถุประสงค์แห่งการเวนคืนเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันแต่พลเมืองเล็กใช้ประโยชน์ในที่ดินนั้น หรือได้เปลี่ยนสภาพจากการเป็นที่ดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน เมื่อกระทรวงมหาดไทยได้ให้ความยินยอมแล้ว หรือพลเมืองยังใช้ประโยชน์ในที่ดินนั้นอยู่ หรือยังไม่เปลี่ยนสภาพจากการเป็นที่ดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน เมื่อกระทรวงมหาดไทยได้ให้ความยินยอมตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดโดยรับฟังความคิดเห็นของประชาชนด้วย และเจ้าหน้าที่ได้จัดที่ดินแปลงอื่นให้พลเมืองใช้ร่วมกันแทนตามที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดแล้ว ให้พระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๘ มีผลเป็นการถอนสภาพการเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับที่ดินเฉพาะแปลงหรือส่วนที่จำเป็นต้องใช้ตามวัตถุประสงค์แห่งการเวนคืนดังกล่าว โดยมีต้องดำเนินการถอนสภาพหรือโอนตามประมวลกฎหมายที่ดิน และให้เจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าครอบครอง ดูแล และใช้ประโยชน์ในที่ดินนั้นได้

(๒) มีที่ดินแปลงใดหรือส่วนใดที่จำเป็นต้องใช้ตามวัตถุประสงค์แห่งการเวนคืนเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ หรือที่ดินที่ได้สงวนหวงห้ามไว้ตามความต้องการของทางราชการ เมื่อกระทรวงการคลังให้ความยินยอมหรือเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจในการหวงห้ามให้ความยินยอม และได้รับความยินยอมจากหน่วยงานของรัฐที่ครอบครองหรือใช้ประโยชน์ในที่ดินนั้นอยู่ในวันที่พระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๘ ใช้บังคับ ให้พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินที่จะเวนคืนนั้นมีผลเป็นการถอนสภาพการเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินหรือถอนการหวงห้ามสำหรับที่ดินเฉพาะแปลงหรือส่วนที่จำเป็นต้องใช้ตามวัตถุประสงค์แห่งการเวนคืนดังกล่าว โดยมีต้องดำเนินการถอนสภาพหรือถอนการหวงห้าม ตามกฎหมายว่าด้วยราชพัสดุหรือตามประมวลกฎหมายที่ดิน แล้วแต่กรณี และให้เจ้าหน้าที่มีอำนาจครอบครอง ดูแล และใช้ประโยชน์ในที่ดินนั้นได้

(๓) มีที่ดินแปลงใดหรือส่วนใดที่จำเป็นต้องใช้ตามวัตถุประสงค์แห่งการเวนคืนเป็นที่ดินรกร้างว่างเปล่า หรือที่ดินซึ่งมีผู้เวนคืนหรือทอดทิ้งหรือกลับมาเป็นของแผ่นดินโดยประการอื่นตามประมวลกฎหมายที่ดิน และที่ดินนั้นอยู่นอกเขตป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อได้แจ้งให้กระทรวงมหาดไทยทราบแล้ว ให้เจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าครอบครอง ดูแล และใช้ประโยชน์ในที่ดินนั้นได้

(มีค่อนหน้าถัดไป)

พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินที่จะเวนคืน มีผลเป็นการถอนสภาพการเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันโดยมิต้องดำเนินการถอนสภาพหรือโอนตามประมวลกฎหมายที่ดิน และให้เจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าครอบครอง ดูแล และใช้ประโยชน์ในที่ดินนั้นได้ บทบัญญัติดังกล่าวจึงมีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงบทบัญญัติตามกฎหมายอื่น การนำบทบัญญัตินี้มาใช้บังคับแก่กรณีใดจึงต้องพิจารณาอย่างเคร่งครัด ประกอบกับบทบัญญัติลักษณะนี้ไม่เคยปรากฏมาก่อนในพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พุทธศักราช ๒๔๗๗ พระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๔๙๗ และพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ ดังนั้น กรณีที่พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืนได้ตราขึ้นโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ที่ใช้บังคับอยู่แต่เดิม และพระราชกฤษฎีกานั้นได้สิ้นผลใช้บังคับไปแล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒ ใช้บังคับ เจ้าหน้าที่จึงไม่อาจดำเนินการตามมาตรา ๑๗^๑ (๑) เพื่อให้พระราชกฤษฎีกาดังกล่าวมีผลเป็นการถอนสภาพการเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันได้ ซึ่งหากเจ้าหน้าที่ประสงค์จะนำที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันที่อยู่ภายในแนวเขตเวนคืนไปใช้ประโยชน์อย่างอื่น เจ้าหน้าที่จึงยังต้องดำเนินการให้เป็นไปตามบทบัญญัติที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายที่ดิน

อย่างไรก็ดี ในกรณีที่พระราชกฤษฎีกานั้นยังคงมีผลใช้บังคับอยู่ในวันที่พระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒ ใช้บังคับ แม้พระราชกฤษฎีกาดังกล่าวจะตราขึ้นโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ที่ใช้บังคับอยู่แต่เดิมก็ตาม แต่โดยที่มาตรา ๖๕^๒ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒ กำหนดให้พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืนที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัตินี้ว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ และยังมีผลใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้คงใช้บังคับได้ตามระยะเวลาการบังคับใช้ของพระราชกฤษฎีกานั้น และการเวนคืนที่ได้ดำเนินการไปแล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้เป็นอันใช้ได้ ส่วนการดำเนินการต่อไปให้ดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ บทบัญญัตินี้จึงมีผลทำให้พระราชกฤษฎีกาที่ยังมีผลใช้บังคับอยู่นั้นสามารถดำเนินการเวนคืนต่อไปได้ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒

(ต่อจากเชิงอรรถที่ ๑)

(๔) มีที่ดินแปลงใดหรือส่วนใดที่จำเป็นต้องใช้ตามวัตถุประสงค์แห่งการเวนคืนเป็นป่าสงวนแห่งชาติ ให้เจ้าหน้าที่ขอความเห็นชอบการใช้ที่ดินนั้นจากอธิบดีกรมป่าไม้ และเมื่ออธิบดีกรมป่าไม้ให้ความเห็นชอบแล้ว ให้พระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๘ มีผลเป็นการเพิกถอนป่าสงวนแห่งชาติเฉพาะแปลงหรือส่วนที่จำเป็นต้องใช้ตามวัตถุประสงค์แห่งการเวนคืนดังกล่าวตั้งแต่วันที่อธิบดีกรมป่าไม้ให้ความเห็นชอบ โดยมิต้องดำเนินการเพิกถอนสภาพตามกฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติ และให้เจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าครอบครอง ดูแล และใช้ประโยชน์ที่ดินนั้นได้

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ถ้าเจ้าหน้าที่ได้จ่ายค่าตอบแทนให้แก่กระทรวงการคลัง ตามอัตราหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กระทรวงการคลังกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีแล้ว ให้กรรมสิทธิ์ในที่ดินนั้นตกเป็นของเจ้าหน้าที่

๒โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

มาตรา ๖๕ พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินและประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ และยังมีผลใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้คงใช้บังคับได้ตามระยะเวลาการบังคับใช้ของพระราชกฤษฎีกานั้น

การดำเนินการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ตามพระราชกฤษฎีกาตามวรรคหนึ่งที่ได้ดำเนินการไปแล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้เป็นอันใช้ได้ ส่วนการดำเนินการต่อไปให้ดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้

ดังนั้น เจ้าหน้าที่จึงนำมาตรา ๑๗ (๑) มาปรับใช้กับพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินที่จะเวนคืนในกรณีนี้ เพื่อให้ผลเป็นการถอนสภาพการเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันโดยมิต้องดำเนินการถอนสภาพตามประมวลกฎหมายที่ดินได้

สำหรับประเด็นปัญหาตามข้อหาหรือของกรรมที่ดินนั้น สามารถแยกพิจารณาได้ดังนี้

๑. กรณี สกพอ. และจังหวัดนครสวรรค์ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืน ในท้องที่อำเภออุทัยฯ และพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืน เพื่อขยายทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๐๘๔ฯ ได้สิ้นสุดใช้บังคับไปแล้ว ก่อนวันที่พระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒ ใช้บังคับ เจ้าหน้าที่จึงไม่อาจดำเนินการตามมาตรา ๑๗ (๑) เพื่อให้พระราชกฤษฎีกาดังกล่าวมีผลเป็นการถอนสภาพการเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันได้ หากเจ้าหน้าที่ประสงค์จะนำที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันที่อยู่ภายในแนวเขตเวนคืนไปใช้ประโยชน์อย่างอื่น เจ้าหน้าที่จะต้องดำเนินการถอนสภาพตามมาตรา ๘ (๑)^๔ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน และหากจำเป็นต้องใช้ที่ดินนั้นเป็นการเร่งด่วน ก็อาจดำเนินการขอใช้ประโยชน์ในที่ดินนั้นตามมาตรา ๙^๕ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ประกอบกับระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการอนุญาตตามมาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๓ ไปพลางก่อนได้ เว้นแต่เจ้าหน้าที่จะมีอำนาจครอบครองและใช้ที่ดินนั้นได้เพราะมีกฎหมายอื่นให้อำนาจไว้แล้ว

๒. กรณีจังหวัดนครราชสีมา แม้พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืน เพื่อสร้างทางหลวงพิเศษหมายเลข ๖ฯ พ.ศ. ๒๕๕๖ จะสิ้นสุดใช้บังคับไปแล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒ ใช้บังคับ แต่มีการตราพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณดังกล่าวขึ้นใหม่ในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ และยังคงมีผลใช้บังคับ

^๔โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

^๕มาตรา ๘ บรรดาที่ดินทั้งหลายอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน หรือเป็นทรัพย์สินของแผ่นดินนั้น ถ้าไม่มีกฎหมายกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ให้อธิบดีมีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษา และดำเนินการคุ้มครองป้องกันได้ตามควร แก่กรณี อำนาจหน้าที่ดังนี้ รัฐมนตรีจะมอบหมายให้ทบวงการเมืองอื่นเป็นผู้ใช้ก็ได้

ที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันหรือใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดิน โดยเฉพาะ หรือเป็นที่ดินที่ได้หวงห้ามหรือสงวนไว้ตามความต้องการของทบวงการเมืองอาจถูกถอนสภาพหรือโอนไป เพื่อใช้ประโยชน์อย่างอื่นหรือนำไปจัดเพื่อประชาชนได้ ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) ที่ดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน ถ้าทบวงการเมือง รัฐวิสาหกิจหรือเอกชนจัดหาที่ดินมาให้พลเมืองใช้ร่วมกันแทนแล้ว การถอนสภาพหรือโอนให้กระทำโดยพระราชบัญญัติ แต่ถ้าพลเมืองได้เลิกใช้ประโยชน์ในที่ดินนั้น หรือที่ดินนั้นได้เปลี่ยนสภาพไปจากการเป็นที่ดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน และมีได้ตกไปเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ใด ตามอำนาจกฎหมายอื่นแล้ว การถอนสภาพให้กระทำโดยพระราชกฤษฎีกา

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๙ ภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยการเมืองแร่และการป่าไม้ ที่ดินของรัฐนั้นถ้ามิได้มีสิทธิครอบครอง หรือมิได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่แล้ว ห้ามมิให้บุคคลใด

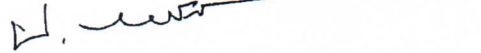
(๑) เข้าไปยึดถือ ครอบครอง รวมตลอดถึงการก่อสร้างหรือเผาป่า

(๒) ทำด้วยประการใด ให้เป็นการทำลาย หรือทำให้เสื่อมสภาพที่ดิน ที่หิน ที่กรวด หรือที่ทราย ในบริเวณที่รัฐมนตรีประกาศหวงห้ามในราชกิจจานุเบกษา หรือ

(๓) ทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดอันเป็นอันตรายแก่ทรัพยากรในที่ดิน

อยู่ในวันที่พระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒ ใช้บังคับ
ดังนั้น โดยผลของมาตรา ๖๕^๗ การดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๑๗^๗ (๑) จึงสามารถทำได้

๓. กรณีจังหวัดชุมพร เมื่อพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่ที่จะเวนคืน
ในท้องที่ตำบลบ้านนา ยังคงมีผลใช้บังคับอยู่ในวันที่พระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มา
ซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒ ใช้บังคับ การดำเนินการตามมาตรา ๑๗ (๑) จึงสามารถทำได้
เช่นเดียวกับกรณีของจังหวัดนครราชสีมาตาม ๒.

(นายปกรณ์ นิลประพันธ์)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
มิถุนายน ๒๕๖๕